

**R c b a s p l ī n s p a m a t n o s t d u
“ i m e n e s v a l s t s p o l i t i k a s
p a m a t n o s t d n e s 2 0 1 1 . –
2 0 1 7 . g a d a m ’ ’ s t e n o š a n a i 2 0 1 2 . –
2 0 1 4 . g a d a m**

06.06.2012.



Rīcības plāns pamatnostādņu "Imenes valsts politikas pamatnostādnes 2011. – 2017.gadam" stenošanai 2012. – 2014.gadam

Virsmērķis:

Veicināt imēnu nodibināšanu, stabilitāti, labklājību un sekmīgu dzimstību, kā arī stiprināt laulības institūciju un tās vērtību sabiedrībā.

Galvenie rīcības virzieni:

1. imenes dibināšana un laulība
2. imenes dzīves plānošana un bērna ienākšana imēnā
3. Atbalsts vecāku pienākumu stenošanai
4. imenes stabilitāte
5. ģimenes imenes aprūpe



Turpmērķība

- 2012.gada 24.maijā Rīcības plāns izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē
- Līdz 2012.gada 8.jūnijam ir atzinuma sniegšanas termiņš
- Līdz 2012.gada 2.jūlijam Rīcības plānu paredzēts iesniegt Valsts kancelejā



Finans jums

- Saskaņā ar valsts esošajiem konsolidācijas pasākumiem **1 dz 2013.gadam** Rēķinājamie iekārtu uzdevumi ir jāsteno **esošo valsts un pašvaldību budžeta līdzekļu ietvaros**
 - Demogrāfisko lietu padomju panākta vienošanās, ka dažus no iekārtajiem pasākumiem, kas varētu prasīt papildus budžeta līdzekļus, stenos 1 dz 2013.gadam institūciju budžetu ietvaros
- Saskaņā ar 2013.gadu, katru gadu likumprojekta par valsts budžetu kārtotajam gadam ietvaros var tikt izskatītas papildus finansējuma pieprasības
 - Ar iesaistītajām institūcijām ir panākta vienošanās, ka izstrādājot rēķinājamie pasākumi, kas paredzēs papildus finansējuma nepieciešamību, netiks iekārti



Galvenie pasākumi

- Atbalsta pasākumi lauksaimniecības institūta stiprināšanai
- Paaugstināt IIN atvieglojuma par apgādā esošu personu likmi, paredzot, ka tas apmērs veido 50% no minimālās mēneša darba algas vai ieviest diferencētu IIN atvieglojuma par apgādā esošu personu politiku
- Mājokļu atbalsta politika
- Reproductīvā veselība
- Pirmsskolas izglītības iespēju nodrošināšana
- Bērnu pieskatīšanas pakalpojumu attīstīšana
- Atbalsts imeniņiem ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem
- Atbalsta pasākumi daudz bērniem imeniņiem
- Imeniņiem draudzīgs komersants
- Vardarbību veikušu personu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu izveidošana
- Ārpus imeniņu aprūpes sistēmas uzlabošana



Atbalsta pasākumi laulības institūta stiprināšanai

Mērķis – veicināt atbalstu uzskatām, kas laulības balstītā imēne ir vērta

- Pēc CSB datiem 2011.gadā :
 - noslēgtas 10 760 laulības, kas ir par 1 555 laulībām vairāk nekā 2010.gadā
- Pēc CSB datiem 2010.gadā :
 - šķirtas 4930 laulības, kas ir par 169 laulībām mazāk nekā 2009.gadā
- Pēc Tiesu informācijas sistēmas pieejamiem datiem ik gadu 7% no jaundzimušajiem dzimšanas reģistrā netiek ierakstītas ziņas par to, taj pašā laikā katru gadu tikai par 3% no piedzimušo skaita tiek tiesiesniegti pieteikumi par paternitātes noteikšanu

Plānotie pasākumi:

- Izglotot skolēnus par imēnes vērtību, tās nozīmi gūmi un lomu
- Ieviest iespēju laulības reģistrācijas pieteikšanu dzimtsarakstu nodaļās veikt elektroniski
- Izstrādāt apmācību programmu personām, kuras gatavojas reģistrēt laulību dzimtsarakstu nodaļā (līdzīgi kā laulību kursi baznīcās)
- Samazināt valsts nodevas apmēru dokumentu noformēšanai uzvērda maiņas gadījumā pēc laulībām



IIN atvieglojums par apgādātajiem esošajiem personām

Mērķis - paaugstināt IIN atvieglojuma par apgādātajiem esošajiem nepilngadīgajiem personām apmēru, paredzot, ka šis atvieglojums sastāda vismaz 50% no minimālās mēneša darba algas vai ieviest diferenciatu IIN stenošanas politiku

- Ieviest IIN atvieglojumus 50% no valsts noteiktās minimālās algas – no valsts budžeta šāds pasākums izmaksātu papildus 27 milj.latu katru gadu (kopā 278,7 milj.latu)
- Ieviest diferenciatu IIN atvieglojuma par apgādātajiem esošajiem personu apmēru, paredzot, ka par 1.b rindu atvieglojuma apmērs ir 50% no valsts noteiktās minimālās algas, 2.b rindai – 55%, 3.b rindai – 60% un par 4. un 5. kārtām – 65% (*FM neatbalsta šādu piedāvājumu drošības administrācijai*) – no valsts budžeta izmaksātu papildus 59.7 milj.latu katru gadu (kopā 311.4 milj.latu)
- FM sagatavotais informatīvais ziņojums (pieņemts MK 12.07.2011.) – izstrādājot nodokļu politiku un 2012.-2014.gada valsts budžeta projektus, jāņem vērā informatīvajā ziņojumā ietvertos secinājumus, balstoties uz valsts un pašvaldību budžeta iespējām



M joks u atbalsta politika

M r is – noteikt un stenot risin jumus, lai sekm tu m joks a pieejam bu vai atbalstu m joks a renov cijai ekonomiski akt v m imen m

- Sniegt atbalstu dz vok u pašniekiem daudzdz vok u m ju renov cijai, k rezult t tiek veikti siltumnotur bas uzlabošanas pas kumi
- EM izstr d s priekšlikumus kompleksai imenes m joks a probl mu risin šanai (piem ram, ilgtermi a res iesp jas, esoš dz vojam fonda kvalit tes veicin šana, hipotek ro kred tu ar labv l g kiem nosac jumiem pieejam ba)



Reprodukt v veselība

Mērķis – mazināt reproduktīvās veselības riskus

Plānots:

- Izstrādāt pilotprojektu, lai sievietes, kuras nolūmušas veikt abortu, var saņemt speciāli apmācītas personas atbalstu
- izstrādāt pilotprojektu, lai varētu ieviest kompleksus atbalsta pasākumus vecākiem, kas saskaršies ar negatīvu dzemdību pieredzi (piemēram, atbalsta grupas, dalības pieejamība, psihologa konsultācijas u.c.)



Pirmsskolas izglītības iespēju nodrošināšana

Mērķis – ieviest principu “nauda seko bērnam” attiecībā uz pirmsskolas izglītības iestādēm bērniem no pusotra gada vecuma

Saskaņā ar VARAM datiem 2011./2012.m.c.gadā rindā pirmsskolas izglītības iestādēs bija 11 800 bērni, no kuriem Rīgā – 4 343 bērni.

Demogrāfisko lietu padome 2012.gada 4.aprīlī saskaņoja:

Valsts:

- sniegs valsts atbalstu pirmsskolas izglītības iestāžu darbībai, līdzfinansējot pedagogu atalgojumu;
- veiks grozījumus Vispārīgās izglītības likumā, precizējot pienākumu pašvaldībām nodrošināt (līdzfinansēt) visiem bērniem vietas PII, ja vecāki ir izrādījušies duļģi;
- precizēs VARAM pārraudzības funkciju, uzraugot, lai pašvaldības ievēro likumā noteikto prasību;

Pašvaldības:

- stenos principu, ka visiem pašvaldības administratīvajās teritorijās deklarētiem bērniem “seko” vienādas naudas apjoms līdz pakalpojuma sniedzējam neatkarīgi no tā, kas ir PII pašnieks;
- ja pašvaldība nevar nodrošināt visiem bērniem vietas tās PII, tiek īstenota Publiskā iepirkuma procedūra, kuras rezultātā tiek nodrošinātas vietas privāts PII

Vecāki:

- dīnāšana;
- papildus pakalpojumi ir rpus “pakalpojuma groza” prasībām (piemēram, moderns deģas, interešu izģlģtģba).



Bērnu pieskatšanas pakalpojumu attīstīšana

Ministru kabineta 2012.gada 10.aprīļa sēdē pieņemts likumprojekts par grozījumiem Bērni tiesību aizsardzības likumā (likumprojekts tiks iesniegts Saeimā izskatīšanai), kur :

- definēts bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzājs
- noteiktas prasības pakalpojuma sniedzājam

Grozījumi likumā š.g. 24.maijā Saeimā pieņemti pirmajā lasījumā (priekšlikumu sniegšanas termiņš pirms otrā lasījuma 25.06.2012.)



Atbalsts imen m ar b rniem ar funkcion liem trauc jumiem

M r is – mazin t š rš us pre u, pakalpojumu
un vides pieejam bai imen m

Pl notie pas kumi:

- Uzlabot rstniec bas iest žu pieejam bu
person m ar funkcion liem trauc jumiem
- Palielin t kvalitāt vu tehnisko pal gl dzek u
sa emšanas iesp ju
- Turpin t izgl t bas iest žu piel gošanu



Atbalsta pasākumi daudzbrūņu imenim

Mērķis – nodrošināt atbalsta pasākumus daudzbrūņu imenim

- 2010.gada nogalē jau tika īstenota viens no paredzētajiem atbalsta pasākumiem daudzbrūņu imenim – ieviesta transportlīdzekļu nodevas aprīnīšanas atlaide – daudzbrūņu imenes transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli maksās 80% apmērā
- Plānots, ka 2012.gada 1.jūlijā spēkā stāsies grozījumi Nekustamā pašuma nodokļa likumā par atvieglojumiem no nekustamā pašuma nodokļa 50% apmērā daudzbrūņu imenim

Plānotie uzdevumi:

1. valsts un pašvaldību institūciju informācija par nepieciešamību pašiem daudzbrūņu imenim ieviest atbalsta politiku, tādējādi ieviešot Bērņu tiesību aizsardzības likuma noteikto, ka valsts un pašvaldība atbalsta imeni, it īpaši daudzbrūņu imeni, un sniedz tai palīdzību (BTAL 26.pantā pirmā daļa)
2. uzlabot identifikācijas karšu funkcionalitāti, pēc pieprasījuma tajās iekļaujot informāciju par to, vai personai ir daudzbrūņu imenes, audžu imenes, aizbildņa u.c. statuss
3. saglabāt daudzbrūņu imenes statusu arī pēc tam, kad vecāki bērnus sasniedz 18 gadu vecumu, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecumam, ja bērns turpina izgloties



imenei draudz gs komersants

M r is – att st t imenei draudz ga komersanta kust bu

- 2011.gad imenei draudz gs komersants ir iek auts k viena no uz mumiem **Ilgtsp jas indeksa sada m**, t dej di ieg stot liel ku auditoriju uz mumu vid
- Inform t uz mumus par nepieciešam bu uz mum veidot imenei draudz gu, vienlaikus **soci li atbild gu politiku**
- 2011.gad DK statusu ieguva 12 komersanti, 2012.gad – 11 komersanti

Risin jums – sekm t darba un imenes dz ves saska ošanas iesp jas, mazin t bezdarba iesp jas un imenes nabadz bas risku.



Vardarbū veikušu personu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu ieviešana

Mērķis – mazināt atkārtotas vardarbības risku ģimenī

Pilotprojekts - vardarbības veicēju rehabilitācijas programmas izstrāde, ieviešana un realizācija (kopējais finansējums 12 000 latu):

- 2011.gadā tiks izstrādāta vardarbības veikušu personu sociālās rehabilitācijas programma (pilnais finansējums 3 000 latu)
- 2012.gadā izstrādātā programma tiks aprobēta (pilnais finansējums 4 000 latu)
- 2013.gadā tiks apmēciti speciālisti, kas sniegs sociālās rehabilitācijas pakalpojumus vardarbības veikušām personām (pilnais finansējums 5 000 latu)

Programmas īstenošanas izmaksa visā Latvijā – aptuveni 30 tūkst. latu gadā

Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumam sociālo rehabilitācijas programmu var mērķtiecīgi nepieciešams īstenot visā Latvijā no 01.01.2013. (patlaban Saeimā iesniegts likumprojekts par grozījumiem Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu likumā – nosakot termiņu 2015.gada 1.janvārī – likumprojekts nodots Sociālo un darba lietu komisijai izskatīšanai)



Programmas izstrāde un īstenošana I

Mērķis – programmas izstrāde un īstenošana bērniem ar īpašām vajadzībām, kas ir saistītas ar viņu veselības un sociālo labklājību.

- Pēc Sociālās palīdzības likuma 1799.pantā, kas ir spēkā kopš 2012.gada 1.janvāra, bērniem ar īpašām vajadzībām ir jānodrošina atbilstoša izstrāde un īstenošana, kas ir nepieciešama viņu veselības un sociālo labklājību nodrošināšanai.
- LM Valsts programmas izstrāde un īstenošana bērniem ar īpašām vajadzībām ir izstrādāta, lai nodrošinātu bērniem ar īpašām vajadzībām atbilstošu izstrādi un īstenošanu, kas ir nepieciešama viņu veselības un sociālo labklājību nodrošināšanai. Kopumā ir izveidotas 7 “jauniešu grupas”, plānots arī turpmāk paredzēt finansējumu vismaz vienas jauniešu grupas izveidei (2011.gadā – 55 tūkst. latu, 2012.gadā – 20 tūkst. latu).

Plānotie pasākumi:

1. izveidot “jauniešu grupas” katrā reģionā bērniem ar īpašām vajadzībām, kas ir saistītas ar viņu veselības un sociālo labklājību, no 15 līdz 18 gadiem.
2. sekmēt īstenošanu bērniem ar īpašām vajadzībām, optimizējot izstrādi un īstenošanu, kas ir nepieciešama viņu veselības un sociālo labklājību nodrošināšanai, bērnu grupu lielumu, izvērtējot iespēju ieviest vienu no “Quality4Children” standartiem – bērnu ar īpašām vajadzībām skaits grupā nepārsniedz 8 bērnus.



rpus imenes apr pes sist mas uzlabošana II

Pl notie pas kumi:

3. noteikt pien kumu pašvald bas soci lajam dienestam 2 gadus p c
b rna rpus imenes apr pes beigšan s regul ri nov rt t b rna
apr pi un uzraudz bu

4. att st t prasmi veicin t rpus imenes apr p esošu b rnu
l dzdal bu l mumu pie emšan

5. populariz t audžu ime u kust bu

6. izskat t iesp ju variantus palielin t atl dz bas aizbildnim par
pien kumu pild šanu un pabalstu aizbildnim par b rna uztur šanu
apm ru





Paldies!

Līvija Liepiņa
Bērnu un ģimenes politikas
departamenta direktore
(t. 67021587,
e-pasts: Livija.Liepina@lm.gov.lv)

